

TSPAKB 2. Olağan Genel Kurul Toplantısı

(14 Mayıs 2002, İstanbul)

Y. Ziya Toprak

Başkan, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği

Sayın Konuklar,
Değerli Üye Temsilcilerimiz,

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği'nin İkinci Olağan Genel Kurul Toplantısı'na hoş geldiniz.

Birliğimizin yetkili organları ve çalışanları adına hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Hatırlayacağınız gibi, Birlik Organlarının Seçimi gündem maddesiyle, Birinci Olağan Genel Kurulumuzu geçen yıl 29 Mart tarihinde İMKB Konferans Salonu'nda yapmıştık.

İkinci olağan toplantımızı bir yıl sonra kendi yerimizde gerçekleştiriyoruz.

Birliğimize uzun yıllar hizmet edebilecek tüm niteliklere sahip; piyasaya, Borsaya ve üyelerimize son derece yakın konumda bulunan bu katın satın alınmasında çok değerli katkıları nedeniyle Sn. Osman Birsen'in şahsında İMKB'na teşekkürlerimizi yinelemek istiyorum.

Ve siz değerli üyelerimiz;

Gerek bu katın satın alınmasındaki katkınız, gerekse yaşadığımız zor ekonomik koşullara rağmen ödediğiniz aidatlarla tefrişine olanak sağlamış bulunmanız nedeniyle hepinize teşekkür ediyorum.

Sizlere daha iyi hizmet sunabilmemiz için gereken her desteği verdiniz. Şükran borçluyuz. Birlik Merkezi üyelerimizindir, yani sizlerindir. Sermaye piyasasını geliştirme amaçlı gönüllü kuruluşlarımız dahil, tüm sektörün hizmetinde olacaktır.

Sayın Konuklar,

Değerli Üye Temsilcilerimiz,

Biliyorsunuz, 2001 yılı tüm sektörler ve sosyal kesimler için son derece sancılı geçti. 20 yılı aşkın süredir devam eden iki ve üç haneli yüksek enflasyon, yılların ihmalleri, popülist politikaları, verimsiz kamu işletmeciliği anlayışı, son derece bozuk bir sosyal güvenlik sistemi, bütçeden beslenen gizli işsizler ordusu, gayri adil vergi sistemi; enflasyon muhasebesine olanak tanınmaması sonucu kazanç yerine servetten vergi alınması, Buna karşın % 50'varan kayıt dışı ekonomiye adeta göz yumulması, gibi temel nedenler ülkemizi uçurumun eşiğine, dosta düşmana muhtaç hale getirmiştir.

Aslında çok büyük potansiyele sahip olan ülkemiz, işte bu yanlış politika ve uygulamalar sonucu dünyada 15. sırada yer alan genç, dinamik, yaratıcı nüfusuna karşın; kişi başına milli gelirde 2200 Dolar ile 98. sırada yer almaktadır.

2002 Yılı ülkemiz için son derece kritik bir yıl. Çünkü, Avrupa Birliği'nin ikinci genişleme sürecinde yerimizi alabilmemiz, bunun için de gerekli adımları atmamız lazım.

Demokrasi, İnsan hakları, Hukukun üstünlüğü, devlet yönetiminde şeffaflık, hesap verebilirlik, ekonomik istikrar diye özetleyebileceğimiz Kopenhag kriterlerini, artık hiçbir platformda tartışmamalı, gereğini bir gün bile yitirmeden yerine getirmeliyiz.

Aksi halde, birkaç yıl sonra, dünkü "Demir Perde Ülkesi" komşumuz Bulgaristan'a gıpta ile bakar hale geleceğiz.

Tıpkı bugün diğer komşumuz Yunanistan'a baktığımız gibi...

Bu söylemimiz hiç bir kişiye, zümreye veya gruba yönelik değildir. Yılların ihmallerinde yurttaşlar olarak hepimizin, ama hepimizin payı vardır. Düzeltirken de üzerimize düşen görevleri birlikte yapmalıyız.

Özetle, yaşadığımız ağır ekonomik krizden gereken dersleri çıkarmalı, atılmakta olan olumlu adımları alkışlamalı, yanlışlıklara da hep beraber karşı çıkmalıyız.

Son bir iki aydır ekonomik göstergeler olumlu sinyaller veriyor. Bunları büyük bir memnunkulla ve yakından takip ediyoruz.

Endişemiz, daha önce benzerlerini çokça yaşadığımız gibi; erken ve aşırı iyimserliğe kapılarak reformların yavaşlatılması, tekrar popülizme prim verilmeye başlanması, ya da enflasyonun düşüşünden rahatsızlık duyan bazı çevrelerin yeni sorunlar üretmeye kalkışmalarıdır.

Erken seçim gibi söylemlerden bu nedenle kaygı duyuyor, ülkemizin üç ay değil, üç gün bile kaybedecek zamanı olmadığını altını özellikle çizmek istiyoruz.

Ve tüm ilgililere , yetkililere sesleniyoruz: Çekilen sıkıntılar bu defa boşa gitmesin! Gerçekten de bu son şansımız. Çünkü başvurabileceğimiz İkinci bir IMF yok.

Saygıdeğer Konuklar,

Bu genel değerlendirmeden sonra, izninizle sektörümüze, yani sermaye piyasasına dönmek ve bu konudaki görüşlerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Yaşanmakta olan ekonomik kriz aracı kuruluşlarımıza çok büyük darbe vurmuştur. Bankalara ilişkin fazlaca söz söylemeye sanırım gerek yok. Hepimiz olan-biteni çok iyi biliyor, yaklaşan finali ise hep beraber merakla bekliyoruz.

Evet, aracı kurumlarımız krizden budanarak çıkmıştır. Özetlemek gerekirse; işlem hacimleri, karlılıkları, öz varlıkları reel olarak azalmıştır.

Öyle ki, 2001 yılında dolar bazında işlem hacmi toplamı % 56, aracı kurumların net kar toplamı % 5,5; buna karşın esas faaliyet karları % 50, öz varlıkları ise % 18 oranında gerilemiştir.

Bunlardan da önemlisi, binlerle ifade edilen çok değerli meslek mensubumuz işten çıkarılmış; iş kapıları, öğrenimlerini yeni tamamlayan gençlerimiz için ise adeta süresiz kapalı hale gelmiştir.

Krizde hiçbir aracı kurumumuzun yatırımcı mağduriyetine yol açmaması övünç kaynağımız olmuştur.

Bu sonucun alınmasında elbette ki, aracı kurumlarımız kadar, SPK başta olmak üzere ilgili sermaye piyasası kurumlarımızın da olumlu katkıları vardır.

Burada üzerinde önemle durmak istediğim husus şudur.

Kriz bir şekilde sona erecektir. Ancak, sermaye piyasamızın önünün açılabilmesi için ekonomik krizin sona ermesi asla yeterli değildir. Dolayısıyla, "Kriz bitsin. Her şey düzelir!" türü söylemlere itibar edilmemelidir.

Piyasamızın önünde ciddi engeller vardır. Bu engellere doğru teşhis konulması ve çözümü yolunda doğru adımların atılması şarttır.

Bize göre, sermaye piyasasının üç temele sorunu vardır:

- Yatırımcı haklarını zedeleyici uygulamalar nedeniyle piyasaya karşı oluşan ciddi güven eksikliği,
- Kurumsal Yatırımcı tabanının oluşturulamamış olması,
- Vergisel düzenlemelerin sermaye piyasasını teşvik edici nitelikte olmaması, hatta engelleyici özellikler taşıması.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği olarak bu tespitlerimizi ve çözüm önerilerimizi ilgili tüm mercilere sunmuş bulunmaktayız.

Ayrıca, hatırlanacağı gibi, düzenlediğimiz iki önemli panelde konuları tartışmaya açmış; ortaya çıkan değerli görüşlerin yer aldığı "SONUÇ BİLDİRGELERİ" de keza ilgililere iletilmiş bulunmaktadır.

Kuşkusuz çabalarımız burada bitmeyecek, ülke yararına gördüğümüz bu önerilerin takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Sayın Konuklar,

Değerli Üye Temsilcilerimiz,

Olağan Genel Kurullar her kurumda; geçmiş bir yılın muhasebesinin yapıldığı, gelecek dönemle ilgili yapılacak işlerin sıralandığı, dilek ve temennilerin, eleştirilerin dile getirildiği önemli fırsatlardır.

Biz de Birlik yönetimi olarak, aradan geçen bir yıllık süre zarfında neler yaptığımızı veya yapamadığımızı sizlerle paylaşmak istiyoruz.

Sonra da, uygun görürseniz, gündem maddelerinin akışı içinde, siz değerli üye temsilcilerinin görüş ve düşüncelerini, beklentilerini ve eleştirilerini almak, olası sorularınızı açık yüreklilikle yanıtlamak istiyoruz.

Biliyorsunuz, sermaye piyasasında faaliyet gösteren aracı kuruluşlar olarak bir Birlik çatısı altında toplanma arzusunu, yıllar öncesinden başlayarak, hep birlikte dile getirmiştik. Sonunda bu hedefimize ulaştık. Üstelik, kısa sürede bu güzel çalışma ortamına da kavuştuk.

Pek tabii, "Birlik" bizatihi kendisi bir amaç değil, sermaye piyasasının ve aracılık mesleğinin geliştirilmesine hizmet eden bir araç konumundadır.

Bu bakımdan, Birliğin başarısı bu temel hedefe yaklaşabildiği ölçüde kanıtlanmış olacaktır.

Takdir edeceğiniz gibi, "Kurucu" konumundaki yönetimlerin sorumlulukları olağan yönetimlere göre çok daha ağırdır.

Üstelik, bu ağırlık sadece teknik alt yapı, kadro, fiziki mekan gibi maddi unsurlardan ibaret değildir. Asıl ağırlık kurumun doğru konumlandırılmasında; misyonunun, vizyonuun ve hedeflerinin doğru belirlenmesinde yatmaktadır.

Yönetimimiz çalışmalarını işte bu gerçeğin ayırıcında ve bu sorumluluğun bilincinde olarak yürütmüş, iki yıllık görev süresinin birinci yılını tamamlamıştır.

Çalışmalarımızda sizlerle hep dirsek temasında olduk. Attığımız her önemli adımda sizlerin değerli görüş ve düşüncelerinizi almaya gayret ettik. Bu amaçla, anketler, üye toplantıları düzenledik.

Oluşturduğumuz çalışma gruplarında konuları, sorunları birlikte tartıştık.

Meslek kurallarımızı ve disiplin yönetmeliğimizi sizlerin görüşlerini göz önünde tutarak oluşturduk. Ancak, bu belirlemede, ulaşmak istediğimiz çağdaş, ileri ülkelerdeki benzer düzenlemeleri de pek tabii göz önünde bulundurduk.

2002 yılı ile birlikte uygulamaya giren bu kurallara aracı kuruluşlar olarak uyduğumuz ölçüde saygınlığımız artacak, yatırımcı nezdinde yarattığımız güven duygusu pekişecek, sermaye piyasamız büyüyecektir.

Bu noktada izninizle komisyon uygulamasına değinmek istiyorum.

28 Ocak'tan geçerli yeni komisyon uygulamamız, farklı öneriler arasında üyelerimizin ağırlıklı olarak benimsediği bir ara modeldir. Büyük bir buluş, sihirli bir formül değildir. Olamaz da... Doğrusu, komisyonların serbest bırakılmasıdır. Dünyadaki gibi...

Ancak, içinde bulunduğumuz ekonomik kriz ortamında, hemen hiçbir aracı kurumun faaliyet gelirleri, giderlerini karşılayamazken, serbestiye geçmek sektörümüz açısından son derece sakıncalı görülmüştür. Böyle bir riski göze alamazdık. Aklın gereği bu idi. Biz de bunu yaptık. Kısmi serbesti ile birlikte, beklendiği gibi aracı kuruluş reklamları artmaya başladı. Bu çok doğal.

Ancak, bu reklamların komisyon düzenlemesinin özüne ters düşmemesi gerekir. Böyle bir durum; haksız rekabet, haksız kazanç, etik olmayan davranış biçimi demektir. Ve Meslek Kurallarımıza aykırıdır.

Konuyu hassasiyetle izlemekte olduğumuzun bilinmesini isteriz.

İlgili çevrelerde zaman zaman aracı kuruluş sayısının fazlalığı gündeme getirilmektedir.

Biz Birlik olarak bu düşüncede değiliz. Bizim tespitimiz, sermaye piyasasının ülkemizin sahip bulunduğu potansiyele göre son derece yetersiz olduğu yolundadır. Dolayısıyla piyasayı büyütmemiz, bunun için de önündeki engelleri kaldırmamız lazım.

Bununla birlikte, globalleşme sürecinde aracı kurumlarımızın ayakta kalabilmesinin belirli büyüklüğe erişmelerini gerektirdiği de kuşkusuzdur.

Gerekli teknolojik yatırımların yapılabilmesi, katma değer yaratan ürün ve hizmet çeşitlendirilmesine gidilebilmesi, bunları destekleyecek güçlü araştırma birimi oluşturulabilmesi, uluslar arası işlemleri yürütebilecek kadrolar yaratılması ciddi mali güç ve zaman gerektirmektedir.

Buna gücü yetmeyecek kuruluşların birleşmeler yoluyla yeterli büyüklüğe erişmeleri rasyonel bir politika olabilir. Bunun için de vergi düzenlemelerinde birleşmeleri özendirici değişikliklere ihtiyaç bulunmaktadır.

Öte yandan sadece hisse senedi alım-satım aracılığı faaliyetinde bulunmak isteyen kurumlar için, dünyada örnekleri olan "Discount Brokerage" modeli geliştirilebilir.

Her iki görüşümüzün de hayata geçirilebilmesi yönünde Birlik olarak gerekli çaba harcanacaktır.

Aracı Kurumlarımızın önemli bir sorunu da Kurul düzenlemelerinde yer alan sermaye yeterliliği rasyolarının tutturulması konusudur. Özellikle ekonomik kriz ortamında üyelerimizin karşılaştıkları güçlükler Kurul'a aktarılmış, birinci yarı yıl için belirlenen oranın mevzuatın elverdiği alt seviyede tutulması sağlanabilmektedir.

Ancak, bu konuda uygulamadan kaynaklanan diğer sorunların varlığını da biliyor ve çözümünü yolunda Kurul yetkilileriyle ortak çalışma yürütmekteyiz.

Değerli Üye Temsilcilerimiz,

Bildiğiniz gibi, sermaye piyasası meslek personelinin lisanslanması ve sicillerinin tutulması yetkisi Kurul'ca Birliğimize devredilmiş bulunmaktadır.

Gerek Statümüzde yer alan "eğitim programları düzenleme" görevini yerine getirme, gerekse sektör çalışanlarımızı lisanslama sınavlarına hazırlama yönünden "Eğitim" konusunu iş programımızın öncelikli konuları arasına dahil etmiş bulunmaktayız.

Bu kapsamda, hem sınıf eğitimi ve hem de uzaktan eğitim modeli üzerinde gerekli çalışmalar sürdürülmektedir.

Birliğimiz ticari bir amaç gütmeyen, sektörün eğitim ihtiyacını karşılama yönünde elinden gelen tüm çabayı gösterecektir. Çünkü eğitim Birliğimizin asli görevlerinin başında yer almaktadır.

Ödediğiniz Yıllık üye aidatı ve gider paylarının Birlik'çe son derece dikkat ve ihtimamla kullanıldığını, asla israf edilmediğini, özellikle gereksiz tek bir kadroya dahi yer verilmediğini belirtmek isterim.

Sizlere iletilen Faaliyet Raporunda özetlemeye çalıştığımız harcama kalemleri ile ilgili olarak olası tereddütlerinizi ilgili gündem maddesi görüşülürken lütfen sorunuz. Gereken ek açıklamaları yapmaktan mutluluk duyacağız.

Değerli Üyelerimiz

Birlik sizin birliğinizdir. Birliğinize sahip çıkınız. Birliğin faaliyetleri ile ilgili olarak olumlu-olumsuz düşüncelerinizi size en uygun gelen yöntem ne ise o şekilde bize iletiniz. Yeni yapılanan bir kurum olarak buna özellikle ihtiyacımız vardır.

Daha önce de ifade ettiğim gibi bir yılı geride bıraktık. Ancak alt yapı sorunlarını ve Birliğin iç düzenlemelerini tamamlamış bulunuyoruz. Bu bakımdan 2002, sermaye piyasası ve üye sorunlarının üzerine tüm gücümüzle eğildiğimiz "Atılım Yılı"dır.

Bu vesile ile, çok yakında, Dördüncü Üye Toplantımızı yapmayı planladığımızı ifade etmek isterim.

Ayrıntıları sizlere ayrıca bildirilecek olan bu aktivitemizde sektörümüze ve aracı kuruluşlarımıza ait en son verileri değerlendirecek; ardından, güncel sorunlarımızı enine-boyuna tartışacağız.

Değerli Üyelerimiz,

Sermaye piyasası kurumlarımız bize göre son derece uyumlu ve verimli bir çalışma örneği sergilemektedirler. Ortaya çıkan sorunlar diyalog ortamında büyük ölçüde çözüme kavuşturulabilmektedir.

O halde sektör olarak sorunlarımızın kaynağını başka yerde aramamız gerekiyor.

Bu da, başta ifade etmeye çalıştığım gibi;
Yıllardır sürdürülen yanlış ekonomik politikalar,dir,
Yatırımcı güvenini azaltan uygulamalardır,
Kayıt dışı ekonomidir, ve özellikle de;
Piyasamızı teşvik etmekten uzak vergi sistemidir.

Bu nedenle de, yıl sonuna kadar gerçekleştirilmesi IMF niyet mektubu ile taahhüt edilen Vergi Reformunu son derece önemsiyoruz. Bu reformla;

Bugünkü aşırı yüksek vergi oranları makul seviyelere düşürülerek taban genişletilebilir,

Sistemin basitleştirilmesi, anlaşılır kılınması suretiyle uygulanması ve denetlenebilmesi kolaylaştırılabilir,

Kurumsal yatırımcılara ve özellikle de bireysel emekliliğe yeterli teşvikler sağlanarak sermaye piyasası yoluyla ekonomiye fon aktarılmasının önü açılabilir.

Türkiye Sermaye Piyasası; güzide kuruluşları, nitelikli insan gücü, üstün teknolojiye dayalı alt yapısı ile ülke kalkınmasında üzerine düşen görevi yapmak istiyor. Tek beklentisi ise önüne konulmuş olan engellerin kaldırılması...

Hepinize saygılar sunuyorum.